

ROERKERKNIEUWS - door het jaar

editie 210 (8 juli 2024) – www.roerkerken.nl

St. Plechelmus (15 juli)

Tegenwoordig (sinds 1963) worden de drie Bergse heiligen op 8 mei samen gevierd, maar er was een tijd dat ze elk hun eigen feestdag hadden: 8 mei was de feestdag van St. Wiro, 15 juli die van St. Plechelmus en 10 september die van St. Otgerus. St. Plechelmus wordt veelal in één adem genoemd met de plaats Oldenzaal waar de kerk sinds mensenheugenis aan St. Plechelmus is toegewijd en sinds 1950 de eretitel basiliek draagt. *“Volgens de Olzenaalse overlevering die bij oudere geschiedschrijvers en nog bij vele inwoners hardnekkig gehandhaafd wordt, zou Oldenzaal het christendom te danken hebben aan de H. Plechelmus, de stadspatroon aan wie de voornaamste en oudste kerk is toegewijd, wiens relieken hier worden bewaard en wiens sterfdag elk jaar op de 15e juli met grote luister wordt gevierd. Juist om al deze feiten meent men te mogen aannemen, dat het deze heilige is geweest, die als geloofsverkondiger in Twente en dus ook in Oldenzaal het christendom heeft gebracht. Historisch gezien is hierover echter geen enkel feit bekend; persoonlijke herinneringen aan hem bestaan er in deze streken niet. Wanneer wij ons het overzicht van de kerstening in deze streken goed realiseren, zien we dat het vrijwel onmogelijk is, dat deze heilige, die leefde in de tweede helft van de 7^e en in het begin van de 8^e eeuw, hier missiearbeit heeft verricht. Hiervoor was immers nodig een volmacht en sterke steun van het Frankische rijk en in Plechelmus' tijd behoorden deze gebieden daar nog lang niet toe. Er zijn voorbeelden bekend van tijdgenoten van Plechelmus, die het gedurfd hebben om buiten de grenzen van het Frankische rijk, het geloof te gaan verkondigen. Zij ontmoetten een sterke tegenstand, moesten vluchten of ondergingen de marteldood. Plechelmus heeft stellig niet zo gehandeld. In het 'vita Plechelmi' zo schrijft Stuhldreher, staat duidelijk, dat hem gelast werd door de Frankische hofmeier hertog Pepijn van Herstal, om binnen de rijksgrenzen het Evangelie te gaan verkondigen. Men mag waarlijk veronderstellen, dat hij zich aan die opdracht heeft gehouden, temeer omdat blijkens datzelfde 'vita' zijn arbeid zonder ernstige moeilijkheden is verlopen. Dit maakt zijn aanwezigheid in Oldenzaal rond 700 op zijn minst raadselachtig. Men gaat aan de waarschijnlijkheid van zijn arbeid in deze streken twijfelen, zodra men bedenkt, dat de Saksen in die broeiende tijden een missiestatie binnen hun invloedssfeer en buiten het Frankische machtsbereik niet met rust konden laten. Dit gedrag van de Saksen nu is ons welbekend uit het werk van de Angelsaksische geschiedschrijver uit de 8^e eeuw, Beda de Eerbiedwaardige. De H. Plechelmus werd omtrent het midden van de 7^e eeuw in Ierland uit aanzienlijke ouders geboren. Door paus Sergius I werd hij in Rome tot bisschop gewijd, waarna hij met twee andere Angelsaksische geloofsverkondigers, bisschop Wiro en de diaken Otgerus naar de Nederlanden trok. Hij was bisschop, maar bezat geen vaste zetel. Een krachtige beschermer vonden zij in Pepijn van Herstal, de machtige hofmeier van de Frankische koning Dagobert I. Pepijn schonk hen de Pietersberg, thans Odiliënberg bij Roermond. Men mag aannemen, dat zij van hier uit de omliggende gebieden binnen de Rijngrens, voor zover nog nodig, gekerstend hebben. Hun laatste levensjaren brachten zij door in Odiliënberg, waar ze alle drie stierven. Als Sterfdatum van Plechelmus wordt 713 of 732 aangenomen, precies weet men het niet, alleen dat hij in de eerste helft van de 8^e eeuw moet liggen. Plechelmus' stoffelijk overschot werd in de kerk van O.L. Vrouw op de Pietersberg ter rusten gelegd, waar het ruim 100 jaar verbleef. Toen werd het naar Utrecht gebracht, waar door de eerste bisschop van Utrecht, de H. Willibrord omstreeks 700 een kerk*

*was gebouwd, gewijd aan de H. Martinus van Tours. Eén van Willibrords' opvolgers, bisschop Hungerus, moest in 857 uit Utrecht vluchten voor de Noormannen. Hij kreeg van Lotharius II, de koning van Lotharingen een wijkplaats toegewezen in het klooster en de kerk van St. Odiliëenberg en nam de relieken van Plechelmus mee hier naar toe. Zo kwamen ze weer op hun plaats van herkomst terug. Na 866 werden ze weer naar Utrecht gebracht, maar raakten daar zoek in het puin van een kerk of in een nagenoeg onvindbare of vergeten schuilplaats. 'Als bij hemelse ingeving' werden ze door de latere bisschop Balderik teruggevonden, die ze liet 'verheffen', wat in die tijd een bisschoppelijke heiligverklaring betekende. In 954 werd in Oldenzaal een stenen kerk gebouwd, die van Balderik de naam Plechelmus kreeg en waarheen hij de relieken van Plechelmus liet overbrengen" (A. Stappers-Vürtheim: *Twaalf eeuwen Oldenzaal* [1979] blz. 13-15).*

Wijdingsverjaardag H. Grafkerk (15 juli)

Jaarlijks vieren de Zusters van Berg op 15 juli de wijdingsverjaardag van de H. Grafkerk in Jeruzalem, gebouwd op de plaats waar Jezus werd begraven, vlak bij de plaats waar Hij werd gekruisigd. Dat was op Golgotha, wat volgens de evangelist Marcus vertaald wordt met 'schedelplaats' (Mc.15,22). Alle vier de evangelisten noemen dat als de plaats waar Jezus gekruisigd en begraven werd. Een andere naam die wij voor deze plek kennen is Calvaria, hetgeen de Latijnse equivalent is voor het Aramese Golgotha. Calva betekent immers 'kaal hoofd', of 'schedel'. De naam Golgotha komt alleen voor in de bijbel (in het Nieuwe Testament), maar wordt daar als bekend verondersteld. Het was een locatie buiten, maar wel dichtbij de stad. Dit komt overeen met het gegeven dat Joden wegens onreinheid van lijken geen executies binnen de stad mochten uitvoeren. Een andere aanwijzing voor de locatie is dat er volgens de evangelist Johannes een tuin met een olijfgaard in de buurt lag (Joh. 19,41). Hieruit valt af te leiden dat hij Golgotha aan de noordzijde van de stad lokaliseerde, omdat alleen daar het terrein hiervoor ruimte bood. Deze aanwijzingen passen goed bij de plaats waar zich heden ten dage de H. Grafkerk bevindt. Golgotha: een plek die misschien wel op een schedel leek, maar misschien ook gewoon een benaming was als aanduiding dat er van oudsher mensen begraven werden. En dat waren niet zomaar de eersten de besten. In die zin zou je deze plaats kunnen vergelijken met de bekende begraafplaats Père Lachaise in Parijs waar zoveel beroemdheden begraven liggen, reden waarom ook zoveel mensen deze begraafplaats bezoeken (meer dan drie miljoen bezoekers per jaar!). Bij Golgotha denken wij natuurlijk allereerst aan Jezus' die daar na zijn kruisiging begraven werd, ook niet bepaald de eerste de beste; daarom dat ook die plaats zo druk bezocht wordt. Maar de traditie wil dat daar ook andere beroemdheden begraven liggen: namelijk Adam en Eva. In ieder geval Adam. Op aanwijzing van engelen zou koning-priester Melchisedek, de stoffelijke resten van Adam uit zijn oorspronkelijke graf gehaald hebben en die vervolgens op Golgotha herbegraven hebben. Op de plaats die men nu nog altijd kent en aanwijst als de kapel van Adam, in de crypte van de H. Grafkerk. Of Adam daar nu werkelijk begraven is, en of het inderdaad waar is dat men daar ooit zijn schedel teruggevonden zou hebben, dat is even punt twee. Feit is dat dit verhaal wel een grote symbolische waarde heeft. Door zijn lijden en sterven heeft Jezus immers de erfzonde (de zonde van de eerste mens) teniet gedaan. Door die zonde ging de hemel als het ware op slot en kreeg de mens te maken met lijden en dood. Door Jezus' lijden en sterven werd ons de toegang tot de hemel weer ontsloten; een genade waaraan wij krachtens ons doopsel deel hebben gekregen. Het bloed van Jezus, dat voor onze zonden werd vergoten, liep op Goede Vrijdag langs het kruis

naar beneden en kwam uiteindelijk door de scheuren in de grond in aanraking met Adams schedel die daar lag. Zo heeft dit bloed de eerste zondaar, Adam, ook als eerste verlost.

Waalse familienamen in de Roerstreek (XX) – Krahé (Crahay)

Na de familie Tonnaer die vooral in Melick voorkomt (Roerkerknieuws 198) volgt nu de familie Krahé die in Montfort een bekend klank heeft en die aldaar ook wel Krajé wordt genoemd. Daar kwam onlangs Wiel Krahé (1940-2024) te overlijden, nota bene op de dag van de Zeswekendienst van zijn vrouw (Roerkerknieuws 199). Hij laat twee zonen en twee kleinzonen na; ja zelfs nog een achterkleindochter (Liene), maar die zonen gelden wel als stamhouders. Hoewel Wiel vanwege omstandigheden in Venlo werd geboren, geldt de familie Krahé toch vooral als een Roermondse familie. Het was Wiels moeder Christina Petronella Vogels (1909-1976) die uit Montfort kwam. Zijn familie van vaderszijde kwam zoals gezegd uit Roermond. Nog ongehuwd komen we Wiels overgrootvader Joseph Krahé (1829-1892) in Roermond tegen, als inwonend bij zijn oom (van moederszijde) Leonhard Nacken (1797-1870), een uit Kirchhoven (D) afkomstige landbouwer die op de Drees woonde en sinds 1825 gehuwd was met de uit Herten afkomstige Cornelia Wolters (1801-1858). Zijn Neef Joseph Krahé trouwde in 1861 met de bijna 14-jaar jongere Gertruda Hubertina Vleeshouwers (1943-1915) uit Melick (Gebroek). Daar werd ook hun oudste dochter geboren (1862). Daarna verhuisden ze naar Roermond, naar het huis 'Op den Drees' (de huidige Dionysiusstraat) van oom Leonhard die inmiddels weduwnaar was geworden. Daar groeiden ook hun elf kinderen op: Maria Hubertina (1862), Cornelia Hubertina (1864), Hubertina (1865), Hubertus Reinerus (1868), Petrus Leonardus (1870), Maria Josephina (1872), Catharina (1874), Jacobus Hubertus (1876), Anna Maria Hubertina (1878), Joseph Hubert (1881) en Andreas Hubertus (1883). Vader Krahé staat er te boek als wever en later als schoenmaker. Kwam Josephs moeder (Gertrud Nacken) uit Kirchhoven, zijn vader (Leonhard Krahé) uit Heinsberg, waar Leonhard was geboren als zoon van Joseph Krahé senior en Maria Cornelia Engelmann. Helaas hebben we de stamlijn niet verder kunnen terugvoeren. Wel komen we in deze periode meerdere Krahé's in Heinsberg & omgeving tegen, ook wel gespeld als Crahé. Dat lijkt te wijzen op een verbastering van de oorspronkelijk Waalse naam Crahay. Twee zonen van het Roermondse echtpaar Krahé-Vleeshouwers zouden voor een mannelijk nageslacht (naamdraggers) zorgen: Joseph Hubert Krahé (1881-1932) door zijn huwelijk (1911) met Hubertina Sophia Louise van Buren (1889-1950) en zijn jongere broer Jacob Hubert Krahé (1876-1932) door zijn huwelijk (1900) met Catharina Hubertina Essers (1878-1918). Uit laatstgenoemd huwelijk zijn tien kinderen bekend, allemaal in Roermond geboren, van wie echter de helft de kinderjaren niet zou overleven. Moeder Krahé kwam in het voorjaar van 1918 vroegtijdig te overlijden (39 jaar oud), zodat vader Krahé er sindsdien alleen voor stond. Drie van zijn vier zonen zouden in het huwelijksbootje stappen; de jongste, Paul Hubert Krahé (1912-1977) zou in Maastricht voor een nageslacht zorgen; zijn jongere broer Peter Hubert Krahé (1910-1976) zoals gezegd in Montfort.

Personalia

Op woensdagmorgen 3 juli vond in de St. Catharinakerk van Montfort de uitvaartdienst plaats voor **Anna Gertrudis (Truus) Janssen-Zeelen** (1938-2024). Geboren in Montfort groeide ze - na de verwoesting van haar ouderlijke boerderij aan de Bek (Markt) ten gevolge van de bombardementen begin 1945 - verder op aan de Berg (Waarderweg). Al op jonge leeftijd ging ze uit werken, eerst in het chauffeurscafé van 'Miep vanne Sjulp' aan de Brachter Statie en later bij bakker 'Rich' (Mans) in het dorp. Ze stopte met werken toen haar

vader ziek werd; ze verzorgde hem tot aan zijn vroegtijdige dood in het voorjaar van 1959. Begin 1964 trouwde ze met de eveneens uit Montfort afkomstige Jan Janssen (1938-2018) en stichtten ze een gezin aan de Linnerweg, waar Jan inmiddels na het vroegtijdig overlijden van zijn vader (1955) de ouderlijke boerderij had overgenomen, een boerderij die in 1959 jammerlijk afbrandde. Daar groeiden ook hun drie kinderen Jos, Anja en Frank op. Het was hard werken, maar bij alle arbeid wisten ze ook te genieten van de kleine dingen van het leven. Toen in 2003 de boerderij werd opgedoekt en verkocht, trokken ze in bij dochter Anja die Truus' ouderlijke boerderij aan de Waarderweg bewoonde. Daar werd de groente- en fruitwinkel voortgezet. Daar hiep Truus ook mee in de winkel en bij de opvoeding van de kleinkinderen. Ondanks het feit dat zoon Jos in Polen een gezin stichtte probeerden ze ook de band met hem en zijn gezin te onderhouden, door hen ook zelf te bezoeken, vooral als er iets te vieren was. Vlak na Jans overlijden in de zomer van 2013 en de sluiting van de winkel, raakten Jos en zijn drie kinderen op weg naar Truus' verjaardag betrokken bij een ernstig auto-ongeluk. De kinderen kwam er nog redelijk goed van af, maar Jos zelf moest meerdere keren geopereerd worden en lang revalideren. Al die tijd kon Truus hem mede dankzij de goede zorgen van familie, burens en vrienden zo vaak als mogelijk en wenselijk in Duisburg opzoeken. Ten gevolge van toenemende dementie kon Truus niet meer thuis, in haar eigen vertrouwde omgeving blijven en werd ze opgenomen op Camillus in Roermond, waar ze het echter goed naar haar zin had en ook liefdevol werd verzorgd. Daar kwam er op zaterdag 29 juni j.l. een einde aan haar leven. Na de uitvaartmis legden we haar bij haar man op het parochiekerkhof te rusten.

Op zondagmiddag 7 juli j.l. werd in de St. Martinuskerk van Vlodrop **Dani Vossen** gedoopt, zusje van Sue die al eerder hier gedoopt werd (zie Roerkerknieuws 101).

Wit U ons financieel ondersteunen? Bij voorbaat dank!

Herkenbosch: NL 52 RABO 0121 402 088 t.n.v. kerkbestuur St. Sebastianus

Melick: NL 40 RABO 0133 000 400 t.n.v. kerkbestuur St. Andreas

Montfort: NL 39 RABO 0134 704 126 t.n.v. kerkbestuur H. Catharina

St. Odiliënberg: NL 79 RABO 0138 1180 00 tnv kerkbestuur HH. Wiro, Plechelmus en Otgerus

Posterholt: NL 06 RABO 0142 301 760 t.n.v. kerkbestuur St. Matthias

Vlodrop: NL 10 RABO 0154 600 512 t.n.v. kerkbestuur St. Martinus

Tot slot

Aan- en afmelding voor deze nieuwsbrief kan via: clustersecretariaat@roerkerken.nl

Jos. L'Ortye (Posterholt), pastoor, tel. 40 12 21 - pastoor@roerkerken.nl

Paul Hamans (St. Odiliënberg), assistent, tel. 527 825 - p.hamans@roerkerken.nl

Gerard Sars (St. Odiliënberg), diaken, tel. 537 765 - g.sars@roerkerken.nl

Rim Mom (Montfort), diaken, tel. 542 154 - r.mom@roerkerken.nl

Bert Venner (Roermond), diaken, tel. 320 215 - b.venner@roerkerken.nl

Lian Overbeeke (Posterholt), catechiste, tel. 06 – 526 20 245 - l.overbeeke@roerkerken.nl

Parochiebureau Herkenbosch, tel. 520 672 - sebastianus@roerkerken.nl

Parochiebureau Melick, tel. 537 965 - andreas@roerkerken.nl

Parochiebureau Montfort, tel. 543 127 - catharina@roerkerken.nl

Parochiebureau St. Odiliënberg, tel. 531 384 - otgerus@roerkerken.nl

Parochiebureau Posterholt, tel. 400 275 - matthias@roerkerken.nl

Parochiebureau Vlodrop, tel. 401 207 - martinus@roerkerken.nl